

BASIN TARİHİMİZİN VE «GÜVERCİN»'İN BÜYÜK KAYBI

MÜNİR SÜLEYMAN ÇAPANOĞLU

Yazan: Hâfi Kadri ALPMAN

«Şeker hastaları mutfaklarının hırsızdır. Perhize çok önem vermek lâzım.» Tavsiyesine uyamamış ve bu nedenle de 1963 yılında gözlerini kaybetmişti ÇAPANOĞLU.

O, yerinde duramayan, hareketli ama, çok hareketli adam tam on yıl hareketsiz, çileli bir hayat yaşadı.

Başta, Sayın Burhan Felek, Sayın Mustafa Yücel olmak üzere Gazeteciler Cemiyeti, 1909 yılından beri hayatını Ankara caddesine bağlamış bu emektar arkadaşlarını aydınlığa kavuşturmak için çok çaba harcadılar. Ufak bir ümit olsaydı Avrupa'ya dahi göndermeyi göze almışlardı. Fakat, uzmanların verdiği bilgi, müdahalenin imkânsızlığı ve ölüme kadar götürebileceği merkezinde idi.

Münir Süleyman Çapanoğlu on yıl kapkaranlık bir dünyada yaşadı. Geliri yoktu. Hayatını kalemiyle kazanmak zorundaydı. Çok kuvvetli hafızası O'na bu imkânı veriyordu ama, yazılarını kim yazacaktı? Kızı ve oğlu tahsillerini yapıyordu. Eşi ise, ancak O'nun bakımına yetişebiliyordu. Sıkışık olduğu zamanlar makalelerini telefonla yakın dostlarına dikte ettirmek zorunda kaldığını bilirim.

Geçen yıl Temmuz ayının 13. Perşembe günü beni telefonla aramış ve: «Durumumu iyi görmüyorum, bizim aile kabristanı Eyüp'te Tevfik Fikret'in eski mezarının bulunduğu yerdedir. Beni oraya defnediniz. Bunu sana vasiyet ediyorum. Buraya gömülmem için belki Hükümetten izin almak gerekecektir, bu işle uğraş, Mustafa Yücel Bey'in de büyük yardımı olur.» demişti.

1 Mayıs'ta kriz geçirmiş, Şişli Çocuk Hastanesine kaldırmışlar. Ben, bu haberi maalesef 5 Mayıs'ta

aldım ve ertesi gün de hastaneye koştum. İşgüzar bir kapıcı, bütün ricalarıma rağmen, beni yanına sokmadı. O günkü nöbetçi doktor, Patoloji uzmanını bulabilmek için koca hastaneyi dört döndüm ve nihayet izin aldım. Eşi Neşide Hanımla oğlu Cem başucundaydılar.

Neşide Hanım, biraralık seslendi:

— Mühir bak kim geldi?

Sesimden tanıdı beni. Elimi avcuna aldı ve sonra tekrar daldı.

23 Mayıs'ta taburcu edilmiş, eski haline kavuşmuş, fakat sık sık tele-

fonla aramama rağmen bir türlü görüşmemiştim. En son 1 Temmuz günü saat 15 de telefon ettim. Telefona, eşi Neşide Hanım çıktı.

— Biz de sizi arıyorduk. Nereden haber aldınız?

Şaşırmıştım.

— Neyi? Diyebildim.

— Münir'i saat 14 de kaybettik.

Şaşkına dönmüştüm. Bana, ertesi gün Feriköy Kabristanına gömüleceğini söyledikleri halde, ben vasiyeti unutmuş gitmiştim. Gece yarısı def-

(Lütfen çeviriniz)

Merhum Münir Süleyman ÇAPANOĞLU, kendi dedesi ve TÜK BASINI'nın da piri olan rahmetli Agâh ÇAPANOĞLU Efendinin.. Sultan MAHMUT türbesindeki merkadı başında geçmişlerin tarihçesini dile getirirken. Genel Başkanımız GÜVERCİN sahibi ve Yazı İşleri Müdürü Cengiz KIZILSENCER konuştuklarını özel bir teype almıştı. Bülün bunlar, hep onlardan, Basına ve ardıcılı bir yazarlara kalan en son ve en hazin hâtıralar oldu şimdi.

terimdeki not aklıma geldi. Sabahı dar ettim ve Gazeteciler Cemiyeti'ne koştum. İş işten geçmişti. Artık, ilerde mezarın naklinden başka çıkar yol kalmamıştı.

* * *
Münir Süleyman Çapanoğlu, ilk Türk Gazetecisi Agâh Efendi'nin ahfadındandı. Gazeteciliği seçişinde de bunun büyük etkisi olduğunu sanırım.

Çapanoğlu'nun ölümü, elbette dostları ve meslektaşları için derin bir acıdır. Ama, bence bu yara Türk Basını'na daha çok etkili olmuştur. O'nunla bir tarih kaybedilmiş, Basın Tarihi ile uğraşacaklar - O da çıkarsa - Şimdiye kadar ele alınmamış bu tarih için hangi kaynaklara başvuracaklar? Ankara Caddesinin «A-yaklı kütüğü» artık aramızda yok..

Son dakikalarına kadar hafızasından en ufak bir şey kaybetmemiş olan Münir Süleyman Çapanoğlu artık, «Şu tarihte falan gazetede filân vardı, kalemi de çok kuvvetliydi.» diyemeyecek ve Türk Basın Tarihi'ne katkıda bulunamayacaktır..

Değerli dostum, ağabeyim Sayın Reşat Ekrem Koçu, «Tercüman» da «4 Temmuz 1973» tarihli yazısında: «... Eski bir dostumdu. Severdim, sayardım, çok çok severdim. Ruh asaleti timsali, vefakârlık timsaliydi. Bana, yayınlıyageldiğim İstanbul Ansiklopedisi için yığınlarla not vermişti, pir aşkına, alfabetik sıraları geldikçe imzası altında konur o büyük şehir kütüğüne. Sakın garipsemeyin, özel hayatından bir kaç küçük şey hariç, babamın hal ter.

cümesini cümleleriyle Çapanoğlu'nun biz gazetecileri bizden çok daha iyi tanıdığını belirtiyor.

MÜNİR SÜLEYMAN ÇAPANOĞLU'NUN BİYOGRAFİSİ :

Türk Gazetecilerinin piri Agâh Efendi'nin torunlarından olan Münir Süleyman Çapanoğlu, 1310 (1894) yılında İstanbul'da Beyazıt, Yahnikapan mahallesinde doğdu. Babası Şûray.ı Devlet (Danıştay) üyelerinden Süleyman Çapanoğlu, annesi Zekiye Hanımdır. Babasının babası da Ali Bey Devlet Şûrası Tanzimat Dairesi Reisi, Ali Bey'in Amcazadesi de Sadrazam Ahmet Hulûsi Paşadır. İlk defa «Elif» i Beyazıt Camii imamı Ziyaettin Efendi'den öğrendi. İkinci hocası Beyazıt Camii Müezzini Mustafa Efendidir. Bir Fransız madamının lisan öğreniminden geçtikten sonra «Şemsül Maarif», «Numunei Terakkî» de okudu. Mahmut Yesari ile arkadaşlığı bu mektepten başlar. «Hadika.i Meşveret», «Menbaül İrfan», «Kadıköy Sen Jozef Fifer», mektebinden sonra «Darülfünun» (Üniversite) Edebiyat şubesi. ne devam ederken Birinci Dünya Savaşı'nın çıkması üzerine silâh altına alındı.

Gazeteciliğe, babasının çok eski dostu ve evlerinin «Has Misafiri» Ahmet Rasim Bey'in tesiriyle heveslendiğini ve başladığını söylerdi. «Ne olacaksınız?» Diye sordukları zaman «Rasim Amcam gibi olacağım.» cevabını verirmiş. O'nunla kırlarda dolaşır, tahta saplı çakı ile lâbada toplar, balığa çıkar, bilhassa lüfer avından hoşlanır ve güneşli

günlerde de şapka giyerlermiş. Çapanoğlu, «Zannedersem ilk şapkayı giyen biziz.» Diyordu.

Ahmet Rasim; Meşrutiyetin ilâ nından sonra «Sabah» gazetesinde çalışıyordu. Münir Süleyman, «Üstada» gidip gelmeğe başladı. Bu, bir nevi «Gazeteci stajyerliği» oluyor. Gazetenin sahibi Mihran Efendi maaş vermiyordu ama, bayramlarda idare müdürü Aleksanyan Efendi vasıtasıyla bir zarf yolluyor ve «Bunu efendi gönderdi, harçlık etsin» diye gönlünü alıyordu. Çapanoğlu, zarfı açınca da içinden Osmanlı Bankası'nın beşlik bir banknotu çıkarmış. İşte, bu başlangıç olmuş, 1909 dan sonra «İkdam» dan itibaren İstanbul'da yayınlanan hemen bütün gazetelerde çalışmış. «İlk görevim Adliye muhabirliği» diyor Münir Süleyman.. Sonra, musahhîhlik, gece sekreterliği ve gazetenin bütün branşları... En çok çalıştığı «Alemdar» gazetesi imiş.. Ali Kemal'in gazetesinde de vazife almış, bir sabah nasıl çürük yumurtaya tutulduğunu da görmüş..

İlk yazısı 1911 de «Yeni Hisler» de «Süha Bülent» takma adıyla yayınlandı.

Kitap halinde çıkmış olan eserleri şunlardır: Bizde Kadınlık, Düğün Gecesi, ve hikâyelerim, Kara Koncolos, Neyzen Tevfik'in Hayat ve Eserleri, Bektaşî Nükteleri, Zeybek, Kara Haydutlar, Atatürk'ün Ölmez Vecizeleri, İstanbul Şairi Yahya Kemal, İnönü'nün Vecizeleri, «Hitler ne idi, ne yaptı, ne oldu?», Öpüşmek Hangi Ayda Tatlıdır, Basın Tarihimizde Parazitler, Basın Tarihimizde Mizah Dergileri, Basın Tarihimize dair notlar ve Hatıralar, Seksen Yıllık Muharririmiz Konsoliteçi Asaf..

«Çağanoz» dan «Karides» e kadar 44 takma adı bulunan ve Basın Tarihimize ışık tutacak tek adam MÜNİR SÜLEYMAN ÇAPANOĞLU, 1 Temmuz 1973 Pazar günü saat 14 de vefat etti. 2 Temmuz günü Şişli Camiinde kılınan ikindi namazından sonra «Feriköy Mezarlığında 52 Ada/42 258 numaralı» mezarına gömüldü. Bizler; öksüz, Türk Basın Tarihi ise kendine ışık tutacak bir değeri kaybetti.

Münir Süleyman

Yetmişdokuz yaşında tuttu en uzun yolu,
Ceddini buldu Münir Süleyman Çapanoğlu.

O, insanlık yönünden faziylete örnekti,
Şakrak varlığı ile çevresinde âhenkti.

Canlı tarihi Basın için Münir Süleyman,
Şahsında konuşurdu geride kalan zaman.

Şimdi sustu artık bu, hakıyattan de acı,
Sağ omzunda Melekler onun için duâcı.

Sabih İzzet ALAÇAM

